

İletişim Teknolojileri Çalıştayı

SONUÇ BİLDİRGESİ

Ankara, Kasım 2003

Ülkemizde iletişim alanındaki teknolojileri ve politikaları bilimsel-teknik-toplumsal yönleriyle değerlendiren Çalıştayı 13-14 Kasım 2003 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

İletişim teknolojilerinin çok farklı yönleriyle değerlendirilmesine katkı sunmak isteyen akademisyen, mühendis ve kuruluş temsilcileri Ankara'da Tübitak Feza Gürsey salonunda bir araya gelerek iki gün boyunca çalışmalarını sunmuşlar, karşılıklı fikir alışverişinde bulunmuşlardır.

EMO Ankara Şubesi tarafından 45 kişilik Danışma Kurulu ve 39 kişilik Yürütme Kurulu ile gerçekleştirilen Çalıştayı'da 8 çağrılı bildiri sunulmuş ve 2 adet panel-forum gerçekleştirilmiştir.

Çalıştayı süresince çağrılı bildirilerle yeni iletişim teknolojilerindeki son gelişmelerin teknik boyutu ayrıntılı olarak sunuldu. Özellikle panel-forum ve tartışmalar yeni iletişim teknolojilerinin teknoloji politikaları Türkiye ve dünyadaki güç dengeleri kapsamında tartışıldı.

İletişim teknolojileri alanındaki son teknik gelişmeleri, kavramları ve gelişmeleri üye ve kamuoyuna sunmak, ilgili kesimlerce tartışmak Çalıştayı'nın en temel amaçlarından biri idi. Bu doğrultuda Çalıştayı'nın birinci günü yapılan panel-forum-

13 Kasım 2003-1.GÜN

Kayıt : 9:00 - 10:00
Açılış : 10:00-11:00
1.OTURUM (11:05-12:30)
Oturum Başkanı : Prof. Dr. Rıfat ÖZDENİZ
*İnternet-Onder ÖZDENİZ-EMO
*e-İmza-Tolga TÜFENKİ
*e-Devlet-Haluk TAMERLİ
*Yayıncılığın Sektörel Dinamikleri ve Etkileri
yayınları TBT'nin Türkiye pazarlandırılması
Zorunluluğu-Ahmet Kaya TAYANIR

PANEL-FORUM
Radyo Televizyon Yayıncılığında İstisnalar
Ölçümleri (13:30-16:30)
Panel Yöneticisi : Zakir AKTAŞ -EMO Ankara Şube Başkanı
Barçay ÖNEN -TÜBİTAK
Prof. Dr. Veynel BATMAZ -İTÜ
Dursun GÜLERYÜZ -BATEM (Bakanlık Bilgi Teknolojileri Kurumu)
Reklam Verenler Derneği

14 Kasım 2003-2.GÜN

2. OTURUM (10:00-11:20)
Oturum Başkanı : Prof. Dr. Cengiz TAPLAMACIOĞLU
*UMTS, 3. Nesil ve Ötesi Sistemler-Afşin BÜYÜKBAŞ-TÜBİTAK
*Ulusal Numaralandırma Planı-Ahmet Emin TURGUT-TÜBİTAK
*Uygulamalar ve Sistemler-Mehmet Ali İNCEFE
*Şifreleme Yöntemleri-Şeref SAĞIROĞLU

PANEL-FORUM
Dünya Bilgi Toplumu Zirvesine Doğru (13:00 - 16:00)
Panel Yöneticisi : Mustafa KADIOĞLU-EMO Ankara Şube Y.K.Bşk.
Prof. Dr. Ziya AKTAŞ -Çankaya Üniversitesi
Rukiye ÖZCİVELEK - TÜBİTAK
Doç. Dr. Mustafa ALKAN - Telekomünikasyon Kurumu
Dr. Necan YÖRENLİ - A.Ü. İletişim Fakültesi
Dr. Mustafa Kemal AKGÜL - MPM Genel Sekreteri

13 - 14 Kasım 2003 TÜBİTAK (Atatürk Bulvarı No :221 K.Dere)
Feza Gürsey Salonu

EMO
1954

TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ANKARA ŞUBESİ

http:// ankara.emo.org.tr e-posta: ankara@emo.org.tr

da, günümüzün en yaygın iletişim araçlarından olan radyo ve televizyonların izlenme oranları 5 konuşmacı ile tartışılmıştır.

Çalıştay'ın ikinci günü ise Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi üzerine 5 konuşmacı ile bir panel-forum düzenlenmiştir.

Çalıştay'ın açılış bölümündeki konuşmacılar tarafından;

- *Türk Telekom'un satışının basit bir özelleştirme operasyonu olarak algılanmaması gerektiği; Türk Telekom'un sadece telefon hizmeti veren bir kuruluş olmadığı, artık televizyon yayını, telefon, radyo ve internet hizmetlerinin birlikte yürütüldüğü bir dönemin içinde bulunduğu; bu nedenle bugün global enformasyon alt yapısına sahip olanların aynı zamanda tüm ticaretin kontrolünü de ele geçirmiş olacağı vurgulandı.*
- *Türk Telekom'un özelleştirilmesinin ucuzluğu değil, yoksulluk ve eşitsizliği artıracağı belirtildi.*
- *Ülkemizde bilim ve teknoloji faaliyetlerine, ARGE çalışmalarına son yıllarda ayrılan payın giderek azalmış olduğu vurgulandı.*

Çalıştay'da EMO adına sunulan ilk çağrılı bildiride "Türkiye'de İnternetin Dünü, Bugünü ve Geleceği" başlığı altında dünyadaki gelişmeler değerlendirilerek Türkiye'de internetin tarihinin ayrıntılı bir dökümü yapılmıştır. 1996-2003 yılları arasında onlarca İnternet Servis Sağlayıcı (İSS) şirketin bugün geldiği durum ve Türk Telekom'un bir İSS olarak pazarın hakimi olması durumu, bu durumun Avrupa'daki gelişmelerle paralellikler gösterdiği örnekleriyle incelenmiştir. Bildirinin sonuç bölümünde e-devlet yatırımlarının gündemde olduğu günümüzde yapılan yanlış ve manipüle edilmiş yatırımlarla heba edilen kaynaklar da düşünülerek aynı hataların tekrarlanmaması dileğinde bulunuldu.

İkinci çağrılı bildiri "E-imza için neredeyiz?" başlığını taşıyordu. Türkiye'de elektronik imza konusunda gelenen yasalama durumu, e-imza konusunda teknik arka plan bilgisi bir çok mühendisin ilgisini çekebilecek düzeyde sunuldu.

Üçüncü çağrılı bildiri "E-devlet ve İnternet Veri Merkezleri" başlığını taşıyordu. Bu bildiri EMO adına sunulan İnternet bildirisi ile bütünlük sağlayan sonuçları içeriyordu.

E-devlet kapsamında yapılan yatırımların her bir devlet birimi için ayrı ayrı yapılması durumunda ülke kaynaklarının yabancı şirketlere transferi anlamına geleceği; ancak tüm devlet birimleri için oluşturulacak ortak veri merkezleriyle gereksiz yatırımların önüne geçileceği bu bildiride ayrıntılı olarak ortaya konulmuştur. Özellikle bildiride sunulan tahmini e-devlet yatırım bütçeleri ve yapılacak tasarrufun boyutları düşünüldüğünde, aksini gerçekleştirmenin e-devlet adı ile yapılacak yatırımlarda düşülecek tehlikenin boyutlarını gözler önüne sermiştir.

Dördüncü çağrılı bildiri "Yayıncılığın Sayısal Dünyası ve Kamu Yayıncısı TRT'nin Yeniden Yapılandırılması Zorunluluğu" adını taşıyamaktaydı TRT'nin son yıllardaki değişim politikası sayısal yayıncılık konusundaki çalışmaları kurumun Bilgi İşlem Daire Başkanı tarafından ayrıntılı olarak sunuldu.

Beşinci çağrılı bildiri "UMTS, 3. Nesil ve ve Ötesi Sistemler" adı başlığıyla sunuldu. Bu bildiride mobil iletişim dünyasındaki nesil kavramı ve her nesilin teknolojileri, uygulamalar konusunda bilgilendirici veriler sunuldu.

"Telekomükasyonda Numaralandırma Rejimi" isimli altıncı çağrılı bildiride numaralandırma sistemi konusunda genel yaklaşımlar, teknikler ve Türkiye uygulamaları sunuldu..

"Etkin ve Yaygın bir Erişim Teknolojisi: GRPS" başlıklı bildiride Mobil telefonlar ve teknolojileri Türkiye ve dünyadan istatistiki verilerle sunuldu. Mobil telefonlar üzerinden İnternet bağlantı teknolojileri,

ve bunlardan birisi olan GPRS ayrıntılı olarak anlatıldı. Özellikle yeni teknolojilerin operatörlere maliyetleri ve dünyadaki uygulamalarla yüksek hızlı mobil veri iletişimi konusunda ayrıntılı bilgiler tüm katılımcılara sunuldu.

Çalıştay'ın sekizinci ve son çağrılı bildirisi ise "Şifrelemede Nörol yaklaşımlar" adını taşımaktaydı. Bilgi güvenliği, şifreleme bilimi ve metotları, yapay sinir ağları ile kriptolama konusunda ayrıntılı teknik bilgiler sunuldu.

Çalıştay'ın sonucunda;

1. Çok hızlı gelişen İnternet vb yeni iletişim teknolojileri konusunda yatırımların planlı yapılmadığı ve çok uluslu danışmanlık şirketlerince manipüle edildikleri tespit edilmiştir.
2. Bilgi Güvenliği İnternetin yaygınlaşması ile birlikte önemli bir alan ve sektör olmuştur.
3. Türkiye teknoloji üretmekten çok teknoloji tüketen, bu yöntemle ülke kaynaklarını çok uluslu iletişim şirketlerine aktaran bir görünüm arz etmiştir.
4. Yeni İletişim Teknolojileri özellikle mobil iletişim ve İnternet teknolojileri çok hızlı değişen ve hızla yenilenen pahalı yatırımlar gerektiren teknolojilerdir.
5. Cep telefonu olarak adlandırılan mobil iletişim teknolojileri üzerinden veri iletişimi her geçen gün daha yüksek hızlara erişmektedir. Gelişen teknolojiler cep telefonları, bilgisayarlar ve İnternet birbirine çok yaklaşmıştır. Ancak cep telefonu üretici firmalarının yeni teknolojilerin belirlenmesinde ve yaygınlaşmasında büyük oranda etkisi görülmelidir.
6. e-devlet adı ile gerçekleştirilecek İnternet teknolojileri yatırımlarında kaynak israfı tehlikesi vardır. Eğer mühendisçe, ülke kaynaklarını düşünerek adımlar

atılmazsa, e-devlet yatırımları ile yine çok uluslu şirketlerin teknoloji çöplüğü haline getirecekleri, yüzmilyonlarca doların kaybedileceği bir sürecin ortaya çıkma tehlikesi vardır.

7. Birleşmiş Milletler'in himayesinde ve ITU'nun öncülüğünde Dünya Bilgi Toplumu zirvesinin birincisinin 10-12 Aralık 2003'te Cenevre'de, ikincisinin ise 2005 yılında Tunus'ta yapılmasına karar verildi. Zirve'nin hazırlık toplantılarına Türkiye'yi temsilen TÜBİTAK ve Telekomünikasyon Kurumu'ndan katılan üyeler aynı zamanda Çalıştay'ın panelistleri olduğu için Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi konusunda Çalıştay ayrıntılı olarak bilgilendirilmiştir.

8. Gelişmiş ülkelerin bilgi toplumu adı altında diğer ülkeleri pazar olarak görme ve tüm faaliyetlerini bu çerçevede yürütme yaklaşımları Zirve'de de görülmektedir. İletişim teknolojileri üreticisi başta ABD olmak üzere zengin ülkelerin lobilerinin kendi ürünlerini pazarlayabilmek için Zirve'den yararlanma manevraları tespit edilmiştir.

9. Sayısal Bölünme (Digital Divide) olarak adlandırılan iletişim teknolojilerindeki bölgesel eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasına yönelik eylem planlarının belirlenmesi Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi'nin hedefi olarak tanımlanmıştır. Ancak bu hedefe ulaşılmasının çok zor olduğu Zirve'nin ve hazırlık çalışmalarının seyri ile görülmüştür.

10. İletişim Teknolojileri Çalıştayı, katılan ve tartışan taraflar değerlendirildiğinde bir bakımdan Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi için ilk ülke hazırlık toplantısı niteliği taşımıştır.

11. Hükümetlerin Türkiye Ulusal Enformasyon Ana Planı (TUENA)'da 2010 yılı hedefli politikaları uygulamamasının nedenleri araştırılmadan, Vizyon 2023 adı ile tanımlanan projede 2023 yılına yönelik hedeflerin nasıl yerine getirileceği değerlendirilmelidir.

Sayısal Bölünmenin, zengin-fakir ulusların varlığı ve güç dengelerinin iletişim politikalarının belirlenmesinde geçerli olduğu ve devletlerin iletişim teknolojileri yatırımlarının uluslararası arenadaki rolleri ile ilişkili oldukları tespit edilmiştir.